

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia2010 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii

Na podstawie art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (Dz.U. Nr 178, poz. 1833) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 - 3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Nieletni, wobec którego sąd rodzinny orzekł o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zwanym dalej „ośrodkiem”, kierowany jest do ośrodka wskazanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, zwany dalej „ORE”, przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania nieletniego, a w przypadku braku miejsca zamieszkania - starostę właściwego ze względu na miejsce pobytu nieletniego.

§ 2. 1. W celu zapewnienia sprawności postępowania w zakresie kierowania i przyjmowania nieletnich do ośrodków oraz przenoszenia i zwalniania nieletnich z ośrodków, właściwi starostowie, ośrodki oraz organy prowadzące ośrodki współpracują z ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

2. W ramach współpracy, o której mowa w ust. 1, ośrodki są obowiązane w szczególności do niezwłocznego przekazywania organom prowadzącym i ORE informacji o wolnych miejscach w ośrodkach w przypadkach niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka, przeniesienia nieletniego do innego ośrodka, zwolnienia nieletniego z ośrodka lub nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w ośrodku trwającej dłużej niż 4 tygodnie.

3. Organ prowadzący ośrodek jest obowiązany do stałej analizy stanu wykorzystania miejsc w ośrodku.

4. Zbiór danych osobowych, w zakresie określonym w § 3 ust. 2, przetwarzanych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1, podlega zgłoszeniu do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.²⁾).

§ 3. 1. Właściwy starosta, na podstawie dokumentacji nieletniego, o której mowa w ust. 6, sporządza wniosek o wskazanie odpowiedniego dla nieletniego ośrodka i przekazuje wniosek do ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1.

2. We wniosku należy określić:

- 1) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL nieletniego, o ile został mu nadany;
- 2) datę wydania, oznaczenie sądu rodzinnego i sygnaturę orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku oraz postanowienia tego orzeczenia;
- 3) informacje dotyczące nieletniego i jego środowiska ustalone w wywiadzie środowiskowym, przeprowadzonym przez kuratora sądowego;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 165, poz. 1170 i Nr 176, poz. 1238 oraz z 2010 r. Nr 41, poz. 233.

- 4) informacje o kompleksowej diagnozie osobowości nieletniego oraz właściwych kierunkach oddziaływania na nieletniego zawarte w opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego lub innej specjalistycznej placówki;
- 5) posiadane informacje o stanie zdrowia nieletniego;
- 6) zalecane w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, jeżeli zostało wydane, najkorzystniejsze dla nieletniego formy kształcenia specjalnego oraz formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

3. W okresie oczekiwania na wskazanie przez ORE odpowiedniego dla nieletniego ośrodka właściwy starosta jest obowiązany informować ORE o dotyczących tego nieletniego zmianach okoliczności objętych wnioskiem w zakresie określonym w ust. 2.

4. Na podstawie wniosku, o którym mowa w ust. 1, ORE wskazuje właściwemu staroście odpowiedni dla nieletniego ośrodek oraz powiadamia o tym sąd rodzinny, wskazany ośrodek oraz rodziców lub opiekunów.

5. Właściwy starosta wydaje skierowanie dla nieletniego do wskazanego przez ORE ośrodka i przekazuje skierowanie do wskazanego ośrodka za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1, oraz poczty.

6. Do skierowania, przysyłanego do wskazanego ośrodka za pośrednictwem poczty, należy dołączyć dokumentację nieletniego obejmującą w szczególności:

- 1) orzeczenie sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku;
- 2) kopię wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego przez kuratora sądowego;
- 3) kopię opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego lub innej specjalistycznej placówki;
- 4) odpis aktu urodzenia nieletniego;
- 5) posiadane informacje o stanie zdrowia nieletniego;
- 6) orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jeżeli zostało wydane.

7. W okresie pobytu nieletniego w ośrodku dyrektor ośrodka jest obowiązany do uzupełnienia dokumentacji nieletniego o dokumenty w zakresie określonym w ust. 6 pkt 5 i 6, a ponadto o dokumenty zawierające informacje o efektach zastosowanych wobec

nieletniego działań resocjalizacyjnych lub terapeutycznych oraz zaobserwowanych zmianach postawy nieletniego.

8. Sąd rodzinny zleca doprowadzenie nieletniego do ośrodka wskazanego przez ORE, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249, z 2009 r. Nr 224, poz. 1806 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 232).

9. Do umieszczenia nieletniego w ośrodku w trybie art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, przepisów ust. 2 pkt 4 oraz ust. 6 pkt 3 nie stosuje się.”;

2) w § 4:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka w ciągu miesiąca od dnia wskazania tego ośrodka przez ORE, dyrektor ośrodka powiadamia o tym właściwego starostę oraz ORE, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1, a ponadto - sąd rodzinny .”,

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Niezwłocznie po powiadomieniu właściwego starosty oraz ORE o przypadku niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka, dyrektor ośrodka przesyła właściwemu staroście, za pośrednictwem poczty, dokumentację nieletniego, o której mowa w § 3 ust. 6.”;

3) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. 1. Nieletniemu, umieszczonemu w ośrodku zapewnia się warunki niezbędne do nauki, wychowania, resocjalizacji i terapii, w tym warunki bezpiecznego pobytu.

2. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia nieletniemu wychowankowi tej placówki, podczas pobytu w ośrodku, pokrycie kosztów wyżywienia oraz zaopatrzenia nieletniego wychowanka w odzież, obuwie, środki czystości i środki higieny osobistej oraz leki, okulary, podręczniki i pomoce szkolne, a także kieszonkowe.”;

4) w § 7 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Wniosek o wskazanie ośrodka, do którego nieletni ma być przeniesiony, wraz z opinią zespołu wychowawczego, dyrektor ośrodka, w którym nieletni przebywa, przekazuje do ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1.

3. Dyrektor ośrodka, który złożył wniosek wymieniony w ust. 2, jest odpowiedzialny za doprowadzenie nieletniego do ośrodka wskazanego przez ORE i przesłanie do tego ośrodka, za pośrednictwem poczty, dokumentacji nieletniego, o której mowa w § 3 ust. 6, uzupełnionej o dokumenty w zakresie określonym w § 3 ust. 7 .”;

5) w § 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku ucieczki nieletniego dyrektor ośrodka powiadamia o fakcie ucieczki najbliższą jednostkę Policji, jednostkę Policji w miejscu zamieszkania nieletniego oraz właściwy sąd rodzinny.”;

6) § 11 i 12 otrzymują brzmienie:

„§ 11. Wniosek do sądu rodzinnego o uchylenie lub zmianę środka wychowawczego i zwolnienie nieletniego z ośrodka, składają dyrektor ośrodka lub rodzice, lub opiekunowie, przedstawiając informację o efektach zastosowanych działań resocjalizacyjnych lub terapeutycznych oraz zaobserwowanych zmianach postawy nieletniego, które uzasadniają przypuszczenie o prawidłowym uczestnictwie nieletniego w życiu społecznym.

§ 12. 1. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w ośrodku trwającej dłużej niż 4 tygodnie, licząc od dnia powiadomienia sądu rodzinnego o nieobecności nieletniego, dyrektor ośrodka powiadamia o tym właściwego starostę oraz ORE, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1, a ponadto - sąd rodzinny, rodziców lub opiekunów oraz właściwe organy obowiązane do kontroli spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

2. Niezwłocznie po powiadomieniu właściwego starosty oraz ORE o przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w ośrodku, dyrektor ośrodka przesyła właściwemu staroście, za pośrednictwem poczty, dokumentację nieletniego, o której mowa w § 3 ust. 6, uzupełnionej o dokumenty w zakresie określonym w § 3 ust. 7.”.

§ 2. Rozpoczęty przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia bieg terminów, o których mowa w § 4 ust. 4 oraz § 12 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, kończy się w dniu określonym zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

w porozumieniu:

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (Dz. U. Nr 178, poz. 1833) stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz.). Na podstawie tego przepisu, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii, w szczególności wskazując organ odpowiedzialny za kierowanie nieletnich do odpowiednich placówek i uwzględniając sprawność postępowania, konieczność zapewnienia bezpieczeństwa tych placówek, właściwych warunków pobytu nieletnich i przestrzegania ich praw.

Celem niniejszej nowelizacji jest w pierwszym rzędzie poprawa sprawności postępowania w sprawach kierowania i przyjmowania nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych (dalej „mow-y”) i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (dalej „mos-y”) oraz przenoszenia i zwalniania nieletnich z tych ośrodków - poprzez zapewnienie optymalnego wykorzystywania miejsc w tych ośrodkach. W związku z powyższym, w konstrukcji procedur przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii, proponuje się wykorzystanie rozwiązania informatycznego - w postaci systemu teleinformatycznego - służącego współpracy, w realizacji procedur, między organami odpowiedzialnymi za kierowanie nieletnich do odpowiednich placówek (właściwi starostowie), instytucją odpowiedzialną za wskazywanie miejsc w odpowiednich dla nieletnich placówkach na terenie kraju (zgodnie z niniejszym projektem Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie), mow-ami i mos-ami oraz organami prowadzącymi mow-y i mos-y. Zmianą mającą na celu zapewnienie optymalnego wykorzystywania miejsc w mow-ach i mos-ach jest ponadto propozycja skrócenia terminów, w ramach

których ośrodek jest obowiązany zachować dla danego nieletniego miejsce, w sytuacji niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka lub w sytuacji stwierdzenia samowolnego oddalenia się nieletniego z ośrodka.

Celem niniejszej nowelizacji rozporządzenia jest wreszcie dostosowanie rozwiązań zawartych w rozporządzeniu w związku ze zmianami organizacyjnymi w oświacie, tj. przekształceniem dotychczasowego Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie w Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

W dotychczasowym stanie prawnym, w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii, jednostką organizacyjną odpowiedzialną za wskazywanie miejsc w odpowiednich dla nieletnich placówkach na terenie kraju było Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej (dalej „CMPP-P”) w Warszawie. Z dniem 1 stycznia 2010 r., na podstawie zarządzenia nr 19 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 2009 r. w sprawie połączenia Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie i Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie w Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, została utworzona nowa jednostka organizacyjna - Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie. Ośrodek Rozwoju Edukacji jest publiczną placówką doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, podległą Ministrowi Edukacji Narodowej. W konsekwencji powyższej zmiany, zachodzi konieczność dostosowania przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii w ten sposób, że rolę jednostki wskazującej wolne miejsca w odpowiednich dla nieletnich mow-ach i mos-ach na terenie kraju będzie pełnił Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie (dalej „ORE”). W powyższym zakresie ulegają zatem zmianie § 1, § 2, § 3, § 4 ust. 4, § 7 ust. 2 i 3 oraz § 12 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii.

Mow-y i mos-y funkcjonują w systemie oświaty od 2004 r. Wnioski płynące z obserwacji sposobu funkcjonowania tych ośrodków w systemie oświaty w okresie sześciu lat pozwalają stwierdzić, że znaczące zwiększenie limitu miejsc w placówkach (z 3021 w 2004 r. do około 7000 obecnie) nie wiąże się z optymalizacją wykorzystywania tych miejsc. Taka sytuacja wynika m.in. z przyjętego odpowiednio 3-miesięcznego i 8-tygodniowego terminu, w którym jest „blokowane” miejsce w ośrodku w oczekiwaniu na doprowadzenie nieletniego do ośrodka w związku z wykonaniem orzeczenia sądu rodzinnego albo w oczekiwaniu na powrót nieletniego do ośrodka w związku z jego nieusprawiedliwioną nieobecnością.

Mając na uwadze powyższe, jak również uwzględniając wnioski wynikające z wizytacji przeprowadzonych w mo-ach i mos-ach przez kuratorów oświaty, a ponadto uwzględniając wyniki stałego monitoringu wykorzystania miejsc w ośrodkach, realizowanego przez (dotychczas) CMPP-P, oraz bieżące informacje na ten temat pochodzące od dyrektorów ośrodków i starostów powiatów, a także zalecenia Rzecznika Praw Obywatelskich w przedmiocie wykorzystywania miejsc w ośrodkach – proponuje się wprowadzenie następujących zmian w procedurach kierowania i przyjmowania nieletnich do mow-ów i mos-ów oraz przenoszenia i zwalniania nieletnich z tych ośrodków, określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (dalej „nowelizowane rozporządzenie”).

1) dot. zmian w § 1 nowelizowanego rozporządzenia

W § 1 nowelizowanego rozporządzenia, zmiana polega (poza wskazaniem ORE jako właściwą jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za wskazywanie miejsc w odpowiednich dla nieletnich placówkach na terenie kraju) na zastąpieniu użytych w dotychczasowym brzmieniu tego przepisu wyrazów „zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia” – wyrazami „orzekł o umieszczeniu”. W dotychczasowym stanie prawnym określono procedurę umieszczania w mow-ach i mos-ach nieletnich, wobec których sąd zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w tych ośrodkach, nie obejmując zakresem regulacji, wynikającej z art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, możliwości tymczasowego umieszczenia nieletniego w mow-ie lub w mos-ie.

Projektowana zmiana dostosowuje zatem przedmiotowe rozporządzenie do regulacji ustawy. W konsekwencji proponowanej zmiany, procedura umieszczania nieletnich w mow-ach i mos-ach będzie uwzględniać również sytuacje tymczasowego umieszczania nieletnich w tych placówkach w trybie art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

2) dot. zmian w § 2 nowelizowanego rozporządzenia

W § 2 nowelizowanego rozporządzenia przewiduje się, że współpraca między właściwymi starostami, mow-ami i mos-ami oraz organami prowadzącymi mow-y i mos-y a ORE, w celu realizacji procedur kierowania i przyjmowania nieletnich do mow-ów i mos-ów oraz przenoszenia i zwalniania nieletnich z ośrodków, będzie się odbywała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.). W ramach powyższej współpracy ośrodki będą obowiązane w szczególności do niezwłocznego przekazywania organom prowadzącym i ORE informacji o wolnych miejscach w ośrodkach w przypadkach niedoprowadzenia nieletniego do ośrodka, przeniesienia nieletniego do innego ośrodka, zwolnienia nieletniego z ośrodka lub nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w ośrodku trwającej dłużej niż 4 tygodnie.

Należy zwrócić uwagę, że w 2004 r., tj. w okresie, kiedy było wydawane nowelizowane rozporządzenie, nie istniała jeszcze łączność elektroniczna pomiędzy CMPP-P a wszystkimi starostami i ośrodkami. Od około 5 lat wszystkie mow-y, mos-y i starostwa oraz (dotychczas) CMPP-P objęte są takim systemem łączności elektronicznej (systemem teleinformatycznym), przy czym (dotychczas) CMPP-P prowadzi w ramach tego systemu również bazę danych obejmującą informacje o nieletnich umieszczanych w ośrodkach oraz o miejscach w ośrodkach. Zbiór danych osobowych nieletnich, przetwarzanych w systemie teleinformatycznym w związku z objęciem nieletnich procedurami określonymi w nowelizowanym rozporządzeniu - jest zbiorem danych osobowych zgłoszonym do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, zgodnie z art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), oraz wypełniającym warunki techniczne i organizacyjne, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych

osobowych, określone przepisami tej ustawy. Powyższą charakterystykę zbioru danych osobowych nieletnich przetwarzanych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w § 2 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia, odzwierciedla regulacja § 2 ust. 4 nowelizowanego rozporządzenia.

Podobnie jak w dotychczasowym stanie prawnym, nowelizowane rozporządzenie zachowuje obowiązek organu prowadzącego ośrodek do stałej analizy stanu wykorzystania miejsc w ośrodku (§ 2 ust. 3 nowelizowanego rozporządzenia). Ze względu na obecną łączność elektroniczną między ORE a ośrodkami (§ 2 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia), rezygnuje się z dotychczasowego obowiązku przekazywania, przez organy prowadzące ośrodki, do CMPP-P, informacji o wolnych miejscach w ośrodku.

3) dot. zmian w § 3 ust. 1-6 nowelizowanego rozporządzenia

Regulacje § 3 ust. 1-6 nowelizowanego rozporządzenia zmieniają procedurę kierowania nieletniego do odpowiedniego dla niego ośrodka, począwszy od wydania orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku do przyjęcia nieletniego do ośrodka wskazanego przez ORE, przewidując wykorzystanie w tym celu systemu teleinformatycznego. W dotychczasowym stanie prawnym dokumentacja nieletniego, obejmująca dokumenty wymienione w § 3 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia, wraz z wnioskiem właściwego starosty, była kierowana drogą pocztową do CMPP-P w celu wskazania odpowiedniego dla nieletniego ośrodka. CMPP-P, na podstawie informacji zawartych w dołączonej do wniosku dokumentacji nieletniego, wskazywało właściwemu staroście odpowiedni dla nieletniego ośrodek. Następnie właściwy starosta wydawał skierowanie dla nieletniego do wskazanego przez CMPP-P ośrodka i przysyłał, za pośrednictwem poczty, to skierowanie do ośrodka, natomiast CMPP-P, również za pośrednictwem poczty, przysyłało do wskazanego ośrodka dokumentację nieletniego.

Nowe rozwiązania przewidują, że analiza dokumentacji nieletniego będzie dokonywana w starostwie przez upoważnionych przez starostów pracowników, w następstwie czego będzie sporządzony wniosek o wskazanie odpowiedniego dla nieletniego ośrodka. Wniosek będzie przekazywany do ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (§ 3 ust. 1). W myśl § 3 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia, wniosek sporządzony przez starostę zawiera:

- 1) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL nieletniego, o ile został mu nadany;
- 2) datę wydania, oznaczenie sądu rodzinnego i sygnaturę orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku oraz postanowienia tego orzeczenia;
- 3) informacje dotyczące nieletniego i jego środowiska ustalone w wywiadzie środowiskowym, przeprowadzonym przez kuratora sądowego;
- 4) informacje o kompleksowej diagnozie osobowości nieletniego oraz właściwych kierunkach oddziaływania na nieletniego zawarte w opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego lub innej specjalistycznej placówki;
- 5) posiadane informacje o stanie zdrowia nieletniego;
- 6) zalecane w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, jeżeli zostało wydane, najkorzystniejsze dla nieletniego formy kształcenia specjalnego oraz formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Na podstawie wniosku starosty o wskazanie odpowiedniego dla nieletniego ośrodka, ORE wskaże właściwemu staroście odpowiedni dla nieletniego ośrodek oraz powiadomi o tym sąd rodzinny, wskazany ośrodek oraz rodziców lub opiekunów nieletniego (§ 3 ust. 4 nowelizowanego rozporządzenia). Właściwy starosta wyda następnie skierowanie dla nieletniego do wskazanego przez ORE ośrodka i prześle to skierowanie do wskazanego ośrodka za pośrednictwem systemu teleinformatycznego oraz poczty (§ 3 ust. 5 nowelizowanego rozporządzenia). Do skierowania, przesyłanego do wskazanego ośrodka za pośrednictwem poczty, starosta dołączy dokumentację nieletniego (§ 3 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia). Należy podkreślić, że zakres dokumentów, jakie obejmuje dokumentacja nieletniego, pozostaje niezmienny w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym. Innymi słowy, zakres regulacji § 3 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia w dotychczasowym brzmieniu oraz zakres regulacji § 3 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia w proponowanym brzmieniu – pozostają tożsame. Rozszerzenie dotychczasowego § 3 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia o kopię opinii innej specjalistycznej placówki dostosowuje nowelizowany przepis do art. 25 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W § 3 ust. 3 nowelizowanego rozporządzenia wprowadza się nowy obowiązek dla starosty, polegający na tym, że w okresie oczekiwania na wskazanie przez ORE

odpowiedniego dla nieletniego ośrodka (tj. już po wysłaniu przez starostę wniosku do ORE), starosta będzie musiał informować ORE o dotyczących tego nieletniego zmianach okoliczności objętych wnioskiem o wskazanie odpowiedniego dla nieletniego ośrodka.

Reasumując, dokumentacja nieletniego – w ramach procedury kierowania nieletnich do odpowiednich dla nich mow-ów i mos-ów - nie będzie, tak jak to miało miejsce dotychczas, przesyłana (pocztą) przez starostę do CMPP-P, a następnie przez CMPP-P do ośrodka, lecz będzie gromadzona przez właściwego starostę, a następnie, po wskazaniu przez ORE właściwego ośrodka, zostanie przesłana (pocztą), wraz ze skierowaniem, przez starostę, bezpośrednio do ośrodka. Proponowane rozwiązanie, polegające na sporządzeniu przez starostę, na podstawie dokumentacji nieletniego, wniosku o wskazanie przez ORE odpowiedniego dla nieletniego ośrodka, i przesłaniu tego wniosku do ORE drogą elektroniczną (zamiast przesyłania pocztą do CMPP-P całej dokumentacji nieletniego), w istotny sposób przyspieszy i usprawni procedurę kierowania nieletnich do odpowiednich dla nich mow-ów i mos-ów.

Zastosowanie systemu teleinformatycznego w procedurze kierowania nieletnich do odpowiednich ośrodków pozwoli wyeliminować dotychczasowe sytuacje, w których wskazany ośrodek, po analizie dokumentacji nieletniego wnioskował o zmianę ośrodka i odsyłał dokumentację nieletniego do CMPP-P, co skutkowało tym, że długotrwały proces kierowania, i związany z tym obieg dokumentacji nieletniego drogą pocztową, rozpoczynał się od początku. Aktualnie dane dostępne w systemie teleinformatycznym umożliwiają bieżącą współpracę ORE z mow-ami i mos-ami oraz monitoring procesu kierowania, bez wymogu przesyłania dokumentacji nieletniego pocztą, jako warunku koniecznego dla skutecznej realizacji procedury kierowania.

W kwestii możliwości przetwarzania przez starostów, na podstawie nowelizowanego rozporządzenia, danych osobowych nieletnich, w tym danych szczególnie chronionych (danych o stanie zdrowia nieletnich oraz orzeczeń dotyczących nieletnich wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, tj. danych wymienionych w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych), należy zauważyć, co następuje.

W myśl art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, organ odpowiedzialny za kierowanie nieletnich do

odpowiednich mow-ów i mos-ów wskazuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na podstawie niniejszego rozporządzenia. Wykonując przedmiotowe upoważnienie, Minister Edukacji Narodowej i Sportu - jako taki organ - ustanowił w rozporządzeniu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii - starostę.

Na podstawie § 3 ust. 2 powyższego rozporządzenia, w brzemieniu obowiązującym, starosta przetwarza (zbiera, utrwała, przechowuje, udostępnia) dane osobowe nieletnich obejmujące m. in. orzeczenie sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w ośrodku, kopię wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez kuratora sądowego, kopię opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego, informacje o stanie zdrowia nieletniego, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Należy podkreślić, że istotą proponowanych zmian w § 3 nowelizowanego rozporządzenia nie jest ani zmiana podmiotu uprawnionego do przetwarzania danych osobowych nieletnich (pozostaje nim starosta), ani rozszerzenie zakresu przetwarzanych danych osobowych nieletniego (zakres dokumentacji gromadzonej przez starostę - dotychczas określony w § 3 ust. 2 rozporządzenia - pozostaje bowiem zachowany w nowym przepisie § 3 ust. 6). Zmianie ulega natomiast sposób przetwarzania danych osobowych nieletnich zgromadzonych przez starostów, polegający na przesyłaniu informacji dotyczących nieletnich do podmiotu wskazującego na terenie kraju odpowiedni dla nieletniego ośrodek (ORE) – za pośrednictwem systemu teleinformatycznego - nie zaś, jak to miało miejsce dotychczas, za pośrednictwem poczty.

W art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich ustawodawca jednocześnie wskazał, że określona w nowelizowanym rozporządzeniu konstrukcja procedur kierowania (przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu) nieletnich do mow-ów i mos-ów przez starostów powinna spełniać takie warunki, jak sprawność postępowania i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa mow-om i mos-om, a ponadto powinna gwarantować, że warunki pobytu nieletnich w placówkach będą właściwe, oraz że podczas pobytu nieletnich będą przestrzegane przysługujące im prawa.

Z art. 81 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich wynika zatem, że starosta dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania w sprawie kierowania nieletnich do odpowiednich ośrodków musi podejmować określone czynności -

wynikające nie tylko z wydanego na podstawie art. 81 tej ustawy rozporządzenia, ale również z własnej inicjatywy - mające na celu zapewnienie z jednej strony bezpieczeństwa placówek, a z drugiej - właściwych warunków pobytu nieletnich i przestrzegania ich praw. Jeżeli wobec tego przepisy ustawy i rozporządzenia nakazują uwzględniać zarówno względy bezpieczeństwa placówek, jak i właściwe dla nieletniego warunki pobytu w placówce i przestrzeganie jego praw, starosta w celu prawidłowego przeprowadzenia procedury skierowania nieletniego do odpowiedniego dla niego ośrodka, musi zebrać (utrwalić, przechować, udostępnić) informacje dotyczące osoby nieletniego, w tym dotyczące treści orzeczenia sądu o skierowaniu nieletniego do placówki, czy dotyczące stanu zdrowia nieletniego. Reasumując, nie powinno budzić wątpliwości, że starosta przetwarzając dane osobowe nieletniego działa na podstawie przepisów prawa. Źródła uprawnień starosty do przetwarzania danych osobowych nieletnich należy poszukiwać w konstrukcji kompetencji tego organu do kierowania nieletnich do odpowiednich ośrodków, wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i wydanego na podstawie tej ustawy rozporządzenia. Powyższy pogląd w kwestii zależności istnienia uprawnienia organu do przetwarzania danych osobowych od zakresu kompetencji przyznanych temu organowi na podstawie przepisów prawa wyraził Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 marca 2001 r. (II SA 401/00).

4) dot. zmian w § 3 ust. 7 nowelizowanego rozporządzenia

W § 3 ust. 7 nowelizowanego rozporządzenia dodaje się nowe rozwiązanie zobowiązujące dyrektora ośrodka, w okresie pobytu nieletniego w ośrodku, do uzupełnienia dokumentacji nieletniego o dokumenty dotyczące stanu zdrowia nieletniego oraz o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jeżeli zostało wydane nieletniemu w okresie jego pobytu w ośrodku, a ponadto o dokumenty zawierające informacje o efektach zastosowanych wobec nieletniego działań resocjalizacyjnych lub terapeutycznych oraz zaobserwowanych zmianach postawy nieletniego.

Należy zauważyć, że wielu nieletnich w momencie przyjęcia do ośrodka nie posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Zgodnie z obowiązującym przepisem § 3 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia, takie orzeczenie jest dołączane do skierowania, „o ile zostało wydane”. Jednocześnie, zgodnie z art. 71b ustawy z dnia

7 września 1991 r. o systemie oświaty, odpowiednią formę kształcenia specjalnego zapewnia się dziecku na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Nowy przepis § 3 ust. 7 rozporządzenia wskazuje dyrektorowi ośrodka sposób postępowania w przypadku, gdy wobec nieletniego, podczas jego pobytu w ośrodku, wydane zostało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W takiej sytuacji dokumentacja nieletniego powinna zostać uzupełniona o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto proponuje się, aby dokumentacja nieletniego była uzupełniania o informacje o zmianie stanu zdrowia nieletniego, jakie miały miejsce podczas jego pobytu w ośrodku. Aktualne informacje o stanie zdrowia nieletniego stanowią gwarancję odpowiedniego dostosowywania do potrzeb nieletniego podejmowanych wobec niego w ośrodku oddziaływań wychowawczych, terapeutycznych, resocjalizacyjnych lub opiekuńczych. Ponadto informacje takie są podstawą zapewnienia prawidłowej ochrony zdrowia nieletniego (stałe przyjmowanie leków, opieka pielęgniarska, potrzeba specjalistycznej opieki lekarskiej, itp.). Przepis nakazuje również uzupełniać dokumentację nieletniego o informacje o rezultatach zastosowanych wobec niego działań resocjalizacyjnych lub terapeutycznych. Informacje takie będą umożliwiały dokonywanie oceny skuteczności tych działań wobec nieletniego.

5) dot. zmian w § 3 ust. 8 nowelizowanego rozporządzenia

Zmiana w § 3 ust. 8 nowelizowanego rozporządzenia, odzwierciedlająca regulację § 267 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249, z późn. zm.), ma charakter informacyjny. Wprowadzenie przedmiotowego przepisu pozwoli uniknąć wątpliwości dotyczących ustalania jaki podmiot, w danej sytuacji, jest obowiązany do doprowadzenia nieletniego do ośrodka.

6) dot. zmian § 3 ust. 9 nowelizowanego rozporządzenia

Przepis § 3 ust. 9 nowelizowanego rozporządzenia jest konsekwencją zmiany w § 1 polegającej na uwzględnieniu w procedurze kierowania nieletnich do mow-ów i mos-ów sytuacji tymczasowego umieszczania nieletnich w tych placówkach w trybie art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich. Przepis ma na celu doprecyzowanie jakiego rodzaju dokumentację nieletniego właściwy starosta przekazuje do ORE w celu tymczasowego umieszczenia

nieletniego we właściwej placówce. Dokumentacja nieletniego umieszczanego tymczasowo w mow-ie lub mos-ie nie będzie musiała zawierać opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno – konsultacyjnego lub innej specjalistycznej placówki. W momencie wydania orzeczenia o tymczasowym umieszczeniu nieletniego w placówce, sąd z reguły nie dysponuje jeszcze powyższą opinią, ponieważ jej wydanie wymaga przeprowadzenia specjalistycznego badania nieletniego.

7) dot. zmian w § 4 ust. 4 i 5 oraz § 12 nowelizowanego rozporządzenia

Zmiana przewidziana w § 4 ust. 4 i 5 oraz § 12 nowelizowanego rozporządzenia ma na celu optymalizację wykorzystywania wolnych miejsc w ośrodkach. W tym celu w § 4 ust. 4 proponuje się skrócenie z 3 miesięcy do miesiąca terminu „rezerwowania” dla nieletniego miejsca w ośrodku po otrzymaniu przez dyrektora ośrodka skierowania do danego ośrodka wydanego przez starostę. Niedoprowadzenie nieletniego do ośrodka w powyższym terminie będzie skutkowało zwolnieniem miejsca w tym ośrodku. W § 12 ust. 1 proponuje się natomiast skrócenie terminu oczekiwania na wychowanka w ośrodku, z 8 tygodni do 4 tygodni, w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanka związanej np. z samowolnym oddaleniem się nieletniego z ośrodka lub niepowróceniem nieletniego z urlopu. Długotrwałe oczekiwanie na nieletnich, którzy nie zostali, po uzyskaniu skierowania, doprowadzeni do ośrodka lub samowolnie oddalili się z ośrodka, skutkuje niewykorzystaniem miejsca w ośrodku – co dotyczy zwłaszcza notorycznych uciekinierów, kierowanych w ciągu roku kilkakrotnie do różnych ośrodków. Skrócenie tych terminów stanowi realizację postulatów od dawna wnoszonych przez środowiska dyrektorów i pracowników mow-ów i mos-ów, a także sędziów rodzinnych. Ponadto, przewiduje się wykorzystanie systemu teleinformatycznego do celów powiadamiania, przez dyrektora ośrodka, właściwego starosty oraz ORE, o niedoprowadzeniu nieletniego do ośrodka albo o stwierdzonej w tym ośrodku ponad 4-tygodniowej nieobecności nieletniego (odpowiednio § 4 ust. 4 i § 12 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia). Niezwłocznie po powiadomieniu w powyższy sposób starosty oraz ORE, dyrektor ośrodka przesyła właściwemu staroście (pocztą) dokumentację nieletniego (odpowiednio § 4 ust. 5 i § 12 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia).

8) dot. zmian w § 6 nowelizowanego rozporządzenia

Dodanie w § 6 nowelizowanego rozporządzenia ust. 2 ma na celu określenie zakresu kosztów, dotyczących utrzymania w mow-ie lub mos-ie nieletniego będącego wychowankiem całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej, pokrywanych przez tę placówkę. Mow-y i mos-y, jako placówki objęte systemem oświaty, nie dysponują środkami finansowymi na pokrycie kosztów utrzymania w ośrodku nieletniego, będącego wychowankiem całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Z budżetów ośrodków są pokrywane jedynie koszty kształcenia, wychowania, terapii i resocjalizacji nieletniego, będącego wychowankiem całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej. W rozporządzeniu przewiduje się, że całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza będzie zapewniała nieletniemu wychowankowi tej placówki, podczas pobytu w ośrodku, pokrycie takich kosztów, jak koszty wyżywienia oraz zaopatrzenia nieletniego wychowanka w odzież, obuwie, środki czystości i środki higieny osobistej oraz leki, okulary, podręczniki i pomoce szkolne, a także kieszonkowe.

9) dot. zmian w § 7 ust. 2 i 3 nowelizowanego rozporządzenia

Zmiany w § 7 ust. 2 i 3 nowelizowanego rozporządzenia polegają na umożliwieniu wykorzystania rozwiązań informatycznych w celu usprawnienia procedury przenoszenia nieletnich do innych ośrodków. Proponuje się zatem, aby wniosek o wskazanie ośrodka, do którego nieletni ma być przeniesiony, wraz z opinią zespołu wychowawczego, dyrektor ośrodka, w którym nieletni przebywa, przekazywał do ORE za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia. Podobnie jak w dotychczasowym stanie prawnym, dokumentacja nieletniego będzie wysyłana za pośrednictwem poczty do wskazanego przez ORE ośrodka, do którego nieletni jest przenoszony.

8) dot. zmian w § 10 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia

Przepis nowelizowanego § 10 ust. 1 rozporządzenia precyzuje sposób postępowania dyrektora ośrodka w przypadku ucieczki nieletniego z ośrodka. W związku ze sprawowanym przez sędziów wizytatorów nadzorem nad wykonywaniem orzeczeń sądów rodzinnych o umieszczeniu nieletnich w mow-ach i mos-ach, na przestrzeni ostatnich kilku lat wykształciła się praktyka powiadamiania każdorazowo

o ucieczce nieletniego z ośrodka również sądu rodzinnego. Zmiana w § 10 ust. 1 formalizuje tę praktykę.

9) dot. zmian w § 11 nowelizowanego rozporządzenia

Przepisy nowelizowanego § 11 rozporządzenia regulują procedurę składania wniosków o uchylenie lub zmianę środka wychowawczego i zwolnienie nieletniego z ośrodka. Zmiana w § 11 ma na celu uwzględnienie rodziców lub opiekunów nieletniego, jako osoby uprawnione do składania wniosków do sądu rodzinnego o uchylenie lub zmianę środka wychowawczego i zwolnienie nieletniego z ośrodka. W dotychczasowym stanie prawnym osobą uprawnioną do wystąpienia z takim wnioskiem był wyłącznie dyrektor ośrodka. Należy podkreślić, że stanowisko rodziców (opiekunów) nieletniego w kwestii uchylenia lub zmiany środka wychowawczego i zwolnienia nieletniego z ośrodka, jest co najmniej równie ważne, jak stanowisko dyrektora ośrodka w tej kwestii, ponieważ w znacznej mierze od wsparcia i motywacji rodziców (opiekunów) nieletniego zależy powodzenie adaptacji społecznej nieletniego po opuszczeniu ośrodka i powrocie do środowiska. Zaangażowanie rodziców (opiekunów) nieletniego w proces resocjalizacji i socjoterapii dziecka stanowi istotny warunek skuteczności tych form pracy z nieletnim. W związku z powyższym, również rodzice (opiekunowie) nieletniego powinni posiadać możliwość udziału w realizacji powyższych oddziaływań na nieletniego, także poprzez decydowanie o wniesieniu do sądu rodzinnego wniosku o uchylenie lub zmianę środka wychowawczego i zwolnienie nieletniego z ośrodka.

Wprowadzenie przepisów przejściowych, zawartych w § 2 projektu rozporządzenia, wynika z potrzeby uregulowania sposobu zakończenia tych będących w toku postępowań, których dotyczą zmiany wprowadzane rozporządzeniem nowelizującym. Proponuje się wobec tego, aby rozpoczęty przed dniem wejścia w życie rozporządzenia nowelizującego bieg terminów, które w myśl nowych przepisów zostają skrócone - tj. odpowiednio dotychczasowy 3-miesięczny termin zawiadomienia właściwych organów (właściwy starosta, ORE i sąd rodzinny) o niedoprowadzeniu nieletniego do ośrodka oraz dotychczasowy 8-tygodniowy termin zawiadomienia właściwych organów (właściwy starosta, ORE, sąd rodzinny, rodzice lub opiekunowie nieletniego oraz właściwe organy obowiązane do kontroli spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki) o nieusprawiedliwionej nieobecności

nioletniego w ośrodku – zakończył się z upływem tych dotychczasowych terminów. Innymi słowy, nowe, skrócone terminy w powyższych sprawach odnoszą się do tych postępowań, których bieg rozpoczyna się w dniu wejścia w życie rozporządzenia nowelizującego, lub później.

Przedmiot regulacji niniejszego rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty na które oddziałuje projektowana regulacja

Rozporządzenie będzie oddziaływać na:

- 1) nieletnich oczekujących na wykonanie orzeczeń sądów rodzinnych o umieszczeniu w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 2) młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 3) szkoły, do których uczęszczają uczniowie niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem;
- 4) jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za lokalną politykę oświatową i społeczną.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został skierowany do zaopiniowania przez następujące związki zawodowe i partnerów społecznych:

- 1) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”;
- 2) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 3) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;

- 4) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisję Krajową;
- 5) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 6) Krajową Sekcję Edukacji Narodowej KNSZZ „Solidarność 80” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego;
- 7) Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Szkół Leśnych w Polsce;
- 8) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 9) Krajową Sekcję Oświaty NSZZ „Solidarność”;
- 10) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”;
- 11) Konfederację Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 12) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 13) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 14) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
- 15) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 16) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 17) Radę Pomocy Społecznej;
- 18) Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Ponadto projekt rozporządzenia do zaopiniowania otrzymali Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski oraz Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 30 września 2009 r. pozytywnie zaopiniowała projekt.

W wyniku konsultacji społecznych uwagi do projektu zgłosiły Związek Nauczycielstwa Polskiego - Zarząd Główny oraz NSZZ „Solidarność”, Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania.

Uwaga Zarządu Głównego ZNP dotyczyła doprecyzowania przepisu § 2 projektu w zakresie zasad informatycznej współpracy ośrodków z organami prowadzącymi oraz (obecnie) ORE, i została uwzględniona w proponowanym brzmieniu § 2 ust. 2 projektu

Jedną z uwag NSZZ „Solidarność” dotyczyła rozszerzenia zakresu gromadzonych i przetwarzanych przez starostę danych dotyczących nieletniego. Sekcja Krajowa NSZZ „Solidarność” zaproponowała, aby w dokumentacji nieletniego, gromadzonej przez starostę, uwzględnić informacje o miejscu zameldowania nieletniego oraz informacje o jego rodzicach i opiekunach prawnych wraz z adresem kontaktowym. Takie uszczegółowienie nie okazało się konieczne w odniesieniu do dokumentacji nieletniego, natomiast powyższe informacje będą objęte wnioskiem

kierowanym drogą elektroniczną przez starostę do ORE w celu wskazania odpowiedniego dla nieletniego ośrodka, zgodnie z § 3 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia.

Dwie kolejne uwagi Sekcji Krajowej NSZZ „Solidarność” wykraczają poza zakres przedmiotowy regulacji niniejszego rozporządzenia i nie mogą być uwzględnione.

W jednej z uwag wskazano, że „rozporządzenie nie reguluje ważnego problemu notorycznych uciekinierów”. Problem przeciwdziałania powtarzającym się ucieczkom nieletnich z ośrodków nie jest problemem natury normatywnej, lecz odnosi się do obszaru stosowanych w ośrodkach działań pedagogicznych, przeciwdziałających ucieczkom nieletnich, a ponadto dotyczy kwestii odpowiednich kompetencji pedagogicznych pracowników ośrodków w tym zakresie. Problem powtarzających się ucieczek nieletniego może zostać skutecznie rozwiązany jedynie bezpośrednio w placówce, w toku bezpośredniej pracy z wychowankiem.

Druga uwaga NSZZ „Solidarność” dotyczyła rozważenia możliwości usprawnienia pracy młodzieżowych ośrodków wychowawczych poprzez utworzenie dwóch typów tych ośrodków (tj. dla mniej i bardziej zdemoralizowanych nieletnich) lub zobowiązanie dyrektorów mow-ów do tworzenia odrębnych grup dla mniej i bardziej problemowych osób. Uwaga ta nie mogła zostać uwzględniona, ponieważ poza materialem niniejszego rozporządzenia pozostają kwestie sposobu organizacji i funkcjonowania mow-ów i mos-ów. Organizacja pracy w mow-ach i mos-ach stanowi materiał rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467, z późn. zm.), natomiast przedmiotem regulacji niniejszego rozporządzenia są zasady kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania oraz pobytu nieletnich w tych ośrodkach.

Warto jednocześnie zauważyć, że kwestia powoływania wyspecjalizowanych młodzieżowych ośrodków wychowawczych lub tworzenia w nich odrębnych grup dla mniej i bardziej problemowych nieletnich, stanowiła przedmiot dyskusji zespołu ekspertów w zakresie resocjalizacji, w którym uczestniczyła liczna grupa dyrektorów mow-ów, przeprowadzonej podczas seminarium eksperckiego zorganizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w grudniu 2009 r. Wnioski z dyskusji były

negatywne jeżeli chodzi o koncepcję powołania takich wyspecjalizowanych placówek i obligatoryjnego tworzenia w mow-ach grup dla nieletnich szczególnie problemowych. Stwierdzono, że proponowane rozwiązanie stanowiłoby zagrożenie dla skutecznej resocjalizacji nieletnich i utrudniałoby optymalną organizację grup przez dyrektora placówki. Podkreślano przy tym, że obecnie organizacja pracy w mow-ach, w tym tworzenie grup, stanowi zadanie dyrektora, w ramach którego może on tworzyć grupy nieletnich w sposób odpowiadający postulatowi Sekcji Krajowej NSZZ „Solidarność”, pod warunkiem, że taka organizacja sprzyja skuteczności procesu resocjalizacji nieletnich. W opracowaniach naukowych w dziedzinie resocjalizacji nieletnich nie jest stosowane określanie stopni niedostosowania społecznego nieletnich; brak jest wskaźników dla takiego różnicowania. Stosowanie takiego podejścia skutkowałoby natomiast tym, że np. diagnoza sądowa stopnia niedostosowania musiałaby mieć charakter subiektywny. Podczas dyskusji praktycy podkreślali, że jednorodność grupy obniża jej dynamikę i zmniejsza skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych.

3. Wpływ projektu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Koszty aktualizacji programu komputerowego obsługującego system teleinformatyczny, służący współpracy między ORE a właściwymi starostami, mow-ami i mos-ami oraz organami prowadzącymi mow-y i mos-y w zakresie kierowania i przyjmowania nieletnich do ośrodków oraz przenoszenia i zwalniania nieletnich z ośrodków, a także koszty materiałów szkoleniowych, wynoszące łącznie 40 tys. zł., zostały ujęte w części 30 budżetu państwa na rok 2009.

4. Wpływ projektu na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ projektu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie wpłynie bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ projektu na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.